ЗМІСТ

Адміністративне право України. Повний курс: підручник. Видання 2-ге

Подивитись анотацію та купити на **jurkniga.ua**

Анотація

У підручнику подано повний курс адміністративного права на основі однойменної галузі публічного права.

За основу взято теоретичні положення та практику діяльності публічної адміністрації, що відповідає цінностям людиноцентристської ідеології, коли публічна адміністрація має якнайповніше задовольняти права, свободи й законні інтереси приватних осіб відповідно до цінностей ЄС.

Підручник може бути використано студентами в навчальному процесі, аспірантами, викладачами навчальних закладів, науковцями, членами Уряду України та іншими посадовими особами органів публічної влади, народними депутатами України, апаратом суду, активістами громадських об'єднань, а також усіма, хто цікавиться адміністративним правом.

Підручник стане в нагоді під час підготовки до вступних випробувань і під час вступу на основі ступеня бакалавра на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право», а також у підготовці до відповідних кваліфікаційних іспитів кандидатів на посади суддів, прокурорів, на здобуття свідоцтва про право на адвокатську діяльність.

ЗМІСТ

Глава І
ЗАГАЛЬНЕ АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

Розділ 1
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ЯК ГАЛУЗЬ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА . . . 17

1.1. Основоположні категорії адміністративного права . . . 17

1.1.1. Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади . . . 17

1.1.1.1. Види публічного адміністрування . . . 20

1.1.2. Суб'єкти публічного адміністрування . . . 22

1.1.3. Публічний інтерес . . . 23

1.2. Адміністративне право як складова публічного права . . . 26

1.2.1. Призначення (мета і завдання) адміністративного права . . . 26

1.2.2. Предмет адміністративного права . . . 28

1.2.3. Адміністративно-правові відносини . . . 29

1.2.3.1. Відносини, що складають предмет адміністративного права України . . . 35

1.2.4. Адміністративне право як галузь, наука та навчальна дисципліна . . . 36

1.2.5. Відмежування адміністративного права від цивільного права . . . 37

1.3. Взаємодія адміністративного права України та європейського адміністративного права . . . 40

1.4. Система адміністративного права України . . . 42

Розділ 2
ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА . . . 46

2.1. Поняття та значення принципів адміністративного права . . . 46

2.2. Принцип верховенства права в адміністративному праві . . . 47

2.2.1. Принцип законності в адміністративному праві . . . 50

2.3. Принципи належного врядування . . . 51

2.3.1. Основні принципи належного врядування . . . 53

2.3.1.1. Принцип забезпечення участі в ухваленні рішень і належного реагування . . . 53

2.3.1.2. Принцип відкритості й прозорості **54**
2.3.1.3. Принцип доброчесності й етичної поведінки . . . **55**
2.3.1.4. Принципи ефективності, компетентності й спроможності **56**
2.3.1.5. Принцип інноваційності та відкритості до змін . . **56**
2.3.1.6. Принцип сталості та довгострокової орієнтованості **56**
2.3.1.7. Принципи поваги до прав людини та культурної різноманітності **57**
2.3.1.8. Принципи забезпечення соціальної згуртованості й підзвітності **57**

Розділ 3
ДЖЕРЕЛА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА 60
3.1. Поняття та види джерел адміністративного права 60
3.1.1. Система джерел адміністративного права **60**
3.1.2. Значення джерел адміністративного права **61**
3.2. Національні джерела адміністративного права 61
3.2.1. Конституція України як основне джерело адміністративного права **62**
3.2.2. Законодавчі акти (нормативно-правові акти) як джерела адміністративного права **63**
3.2.3. Закони як джерела адміністративного права **63**
3.2.4. Підзаконні нормативні акти (нормативно-правові) як джерела адміністративного права **65**
3.3. Міжнародні джерела адміністративного права 66
3.3.1. Міжнародні договори як джерела адміністративного права **66**
3.3.2. Юридичні акти Європейського Союзу як джерела адміністративного права в контексті правотворчої діяльності **67**
3.3.3. «М'яке право» в системі джерел адміністративного права **69**
3.4. Рішення судових органів у системі джерел адміністративного права 71
3.4.1. Практика Європейського суду з прав людини як джерело адміністративного права **72**
3.4.2. Рішення Конституційного Суду України в системі джерел адміністративного права **73**

3.4.3. Рішення Верховного Суду в системі джерел адміністративного права . . . 74
3.5. Неформалізовані квазіджерела адміністративного права . . . 75
3.6. Юридична сила формалізованих джерел адміністративного права . . . 77

Розділ 4
СУБ'ЄКТИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ . . . 80
4.1. Поняття та система суб'єктів публічного адміністрування . . . 80
4.1.1. Поняття суб'єкта публічного адміністрування . . . 80
4.1.2. Ознаки суб'єкта публічного адміністрування . . . 82
4.1.3. Групи суб'єктів публічного адміністрування . . . 83
4.2. Компетенція суб'єкта публічного адміністрування . . . 86
4.2.1. Компетенція суб'єкта публічного адміністрування: сутність та структура . . . 86
4.2.2. Повноваження суб'єктів публічного адміністрування . . . 89
4.2.3. Наділення адміністративними повноваженнями, делегування адміністративних повноважень . . . 91
4.3. Роль Президента України в системі адміністрування виконавчої влади . . . 94
4.4. Система органів виконавчої влади . . . 95
4.4.1. Рівні органів виконавчої влади . . . 97
4.4.1.1. Кабінет Міністрів України . . . 97
4.4.1.2. Система центральних органів виконавчої влади . . . 98
4.4.2. Місцеві державні адміністрації . . . 102
4.4.3. Порядок утворення, реорганізації та ліквідації органів виконавчої влади . . . 103
4.4.4. Військово-цивільні адміністрації . . . 104
4.5. Суб'єкти місцевого самоврядування . . . 107

Розділ 5
ПРИВАТНА ОСОБА ЯК СУБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА . . . 113
5.1. Місце приватної особи в системі суб'єктів адміністративного права . . . 113
5.1.1. Види приватних осіб . . . 114
5.1.1.1. Громадяни України . . . 115

5.1.1.2. Іноземці, особи без громадянства **118**
5.1.1.3. Фізичні особи-підприємці **120**
5.1.1.4. Підприємства, установи, організації як суб'єкти адміністративного права **121**
5.2. Адміністративна правосуб'єктність приватної особи **125**
5.2.1. Адміністративна правоздатність **125**
5.2.2. Адміністративна дієздатність **126**
5.2.3. Адміністративна деліктоздатність **127**
5.2.4. Загальний та спеціальний адміністративно-правовий статус приватної особи **128**
5.3. Суб'єктивне публічне право **129**
5.3.1. Сутність суб'єктивних публічних прав приватної особи **129**
5.3.2. Окремі суб'єктивні публічні права та їх реалізація **131**
5.3.2.1. Право на участь в ухваленні рішень **133**
5.3.2.2. Право на звернення **135**
5.3.2.3. Право на доступ до публічної інформації **138**
5.3.2.4. Право на свободу мирних зібрань **140**
5.3.2.5. Право на свободу об'єднань **141**

Розділ 6
ІНСТРУМЕНТИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ **144**
6.1. Поняття інструмента публічного адміністрування **144**
6.1.1. Види інструментів публічного адміністрування **145**
6.1.2. Вибір інструмента публічного адміністрування **146**
6.2. Форми публічного адміністрування **147**
6.2.1. Нормативний акт як інструмент публічного адміністрування **147**
6.2.1.1. Видання нормативних актів **147**
6.2.1.2. Види нормативних актів **148**
6.2.1.3. Вимоги до нормативного акта **150**
6.2.1.4. Порядок підготовки та ухвалення **150**
6.2.1.5. Зміст і значення антикорупційної експертизи **152**
6.2.1.6. Державна реєстрація нормативного акта **152**
6.2.1.7. Процедура оприлюднення та набрання чинності нормативним актом **154**

6.2.1.8. Підстави для визнання нормативного акта протиправним . . . 155
6.2.1.9. Зв'язок протиправності з фактом недотримання формальних вимог під час підготовки та видання акта . . . 156
6.2.2. Адміністративний акт як інструмент публічного адміністрування . . . 157
6.2.2.1. Види адміністративних актів . . . 159
6.2.2.2. Процедура ухвалення (видання) адміністративних актів . . . 161
6.2.2.3. Чинність адміністративного акта . . . 163
6.2.2.4. Нікчемність адміністративного акта. Підстави визнання адміністративного акта нікчемним . . . 165
6.2.3. Укладення адміністративних договорів як інструмент публічного адміністрування . . . 166
6.2.3.1. Поняття, юридичне значення та ознаки адміністративного договору . . . 166
6.2.3.2. Види адміністративних договорів . . . 168
6.2.3.3. Чинність адміністративного договору (умови чинності, припинення чинності) . . . 169
6.2.3.4. Поняття нікчемності адміністративного договору . . . 171
6.2.3.5. Підстави визнання адміністративного договору нікчемним . . . 172
6.2.4. Учинення інших юридично значущих адміністративних дій як інструмент публічного адміністрування . . . 173
6.2.5. Здійснення матеріально-технічних операцій як інструмент публічного адміністрування . . . 174
6.3. План як інструмент публічного адміністрування . . . 175
6.3.1. Поняття, юридичне значення та ознаки плану . . . 175
6.3.2. Сфера застосування та види планів . . . 177
6.3.3. Види планів . . . 178
6.4. Фактична дія як інструмент публічного адміністрування . . . 180
6.4.1. Поняття, юридичне значення та ознаки фактичної дії . . . 180
6.4.2. Сфера застосування фактичних дій . . . 181

6.4.3. Основні види фактичних дій **181**
6.4.3.1. Інформування населення **181**
6.4.3.2. Проведення перевірки **182**
6.4.3.3. Здійснення моніторингу **183**
6.4.3.4. Надання довідок **184**
6.4.3.5. Виплата грошових коштів **185**
6.4.3.6. Адміністрування реєстрів **185**
6.5. Адміністративний розсуд у публічному адмініструванні **186**
6.5.1. Поняття, сутність і види адміністративного розсуду **186**
6.5.2. Умови застосування адміністративного розсуду **188**
6.6. Методи публічного адміністрування **190**
6.6.1. Методи заохочення **190**
6.6.2. Методи переконання **191**
6.6.3. Заходи адміністративного примусу **192**
6.6.3.1. Адміністративно-запобіжні заходи в діяльності публічної адміністрації **192**
6.6.3.2. Заходи адміністративного припинення **194**
6.6.3.3. Адміністративні стягнення **196**
6.7. Адміністративно-правовий режим як інструмент публічного адміністрування **197**
6.7.1. Поняття та класифікація адміністративно-правових режимів **197**
6.7.2. Надзвичайні адміністративно-правові режими **200**
6.8. Контроль та нагляд як інструменти публічного адміністрування **202**
6.8.1. Адміністративний нагляд **204**
6.9. Використання електронного врядування в публічному адмініструванні **205**
6.9.1. Поняття електронного врядування **205**
6.9.2. Елементи електронного врядування **207**
6.9.3. Співвідношення понять «електронне врядування», «електронна держава», «електронна демократія», «електронний парламент», «електронний уряд», «електронний суд» **210**

Розділ 7
АДМІНІСТРАТИВНА ПРОЦЕДУРА **214**
7.1. Розуміння адміністративної процедури **214**
7.1.1. Поняття та ознаки адміністративної процедури **214**
7.2. Види адміністративних процедур **215**
7.2.1. Реєстраційні процедури **216**
7.2.2. Дозвільні процедури **217**
7.2.3. Інспекційні процедури **219**
7.2.4. Процедури притягнення до адміністративної відповідальності **220**
7.3. Принципи адміністративної процедури **221**
7.3.1. Система принципів адміністративної процедури. Загальні принципи адміністративної процедури **221**
7.3.2. Зміст спеціальних принципів адміністративної процедури **223**
7.4. Учасники адміністративної процедури **227**
7.4.1. Адміністративний орган **228**
7.4.2. Адресат (зокрема заявник) **229**
7.4.3. Заінтересовані особи **231**
7.4.4. Представництво в адміністративній процедурі **231**
7.5. Стадії адміністративної процедури. Ініціювання та початок провадження **233**
7.5.1. Підготовка справи до розгляду **234**
7.5.2. Розгляд і вирішення справи **235**
7.5.3. Оформлення адміністративного акта, його доведення до відома адресатів і заінтересованих осіб **236**
7.5.4. Перегляд адміністративного акта **237**

Розділ 8
АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ **240**
8.1. Поняття, ознаки та види адміністративних послуг **240**
8.1.1. Поняття адміністративної послуги **240**
8.1.2. Ознаки адміністративної послуги **242**
8.1.3. Відмінність адміністративної послуги від інших видів послуг у публічній сфері **243**
8.1.4. Види адміністративних послуг **245**

8.1.5. Принципи надання адміністративних послуг **246**
8.2. Суб'єкти відносин щодо надання адміністративних послуг **249**
8.2.1. Суб'єкт звернення **249**
8.2.2. Суб'єкт надання адміністративних послуг **251**
8.2.3. Центри надання адміністративних послуг **257**
8.2.4. Адміністратори **259**
8.3. Порядок надання адміністративних послуг **261**
8.3.1. Стадії процедури надання адміністративної послуги **261**
8.3.2. Юридичні документи та дії, що супроводжують процедуру надання адміністративних послуг **265**
8.3.3. Плата за надання адміністративних послуг (адміністративний збір) **266**
8.3.4. Вимоги до якості надання адміністративних послуг **268**

Розділ 9
ЗАХИСТ ПРИВАТНОЇ ОСОБИ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ **272**
9.1. Інструменти захисту прав, свобод та інтересів приватних осіб у сфері публічного адміністрування **272**
9.1.1. Види інструментів захисту особи та їх співвідношення між собою **273**
9.2. Медіація як засіб вирішення адміністративних суперечок **275**
9.3. Адміністративне оскарження **278**
9.3.1. Підстави та порядок подання скарги **279**
9.3.2. Предмет адміністративного оскарження **280**
9.3.3. Суб'єкти адміністративного осадження **281**
9.3.4. Процедура розгляду та вирішення справи за скаргою **282**
9.3.5. Можливі наслідки розгляду скарги **283**
9.4. Відшкодування шкоди, завданої суб'єктами публічної адміністрації приватним особам **284**
9.4.1. Підстави та процедури, за якими суб'єкт публічного адміністрування відшкодовує шкоду, завдану приватній особі **288**
9.4.2. Способи відшкодування шкоди **289**

Глава II
ОСОБЛИВЕ АДМІНІСТРАТИВНЕ право

Книга I
СЛУЖБОВЕ ПРАВО

Розділ 1
ПУБЛІЧНА СЛУЖБА ТА ПУБЛІЧНІ СЛУЖБОВЦІ **292**
1.1. Поняття та сутність публічної служби **292**

Розділ 2
ЮРИДИЧНИЙ СТАТУС ПУБЛІЧНОГО СЛУЖБОВЦЯ **295**
2.1. Вимоги, що висуваються до публічних службовців **295**
2.2. Обмеження при перебуванні на посадах публічної служби **296**
2.3. Визначення посадової та службової особи в публічній службі **298**
2.4. Визначення меж реалізації дискреційних повноважень для публічних службовців **301**

Розділ 3
ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЙНИМ ПРОЯВАМ У ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ **313**
3.1. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища **313**
3.2. Обмеження щодо одержання подарунків. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними **316**
3.3. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності **321**
3.4. Інші антикорупційні обмеження для публічних службовців **325**
3.5. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів **328**
3.6. Правила етичної поведінки публічних службовців **332**
3.7. Фінансовий контроль щодо публічних службовців **338**

Розділ 4
ПРОХОДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ **344**
4.1. Вступ на державну службу **344**
4.2. Службова кар'єра **348**
4.3. Припинення державної служби **350**
4.4. Особливості проходження служби в органах місцевого самоврядування **352**

Розділ 5
ДИСЦИПЛІНАРНА ТА МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ **356**
5.1 Підстави дисциплінарної відповідальності державних службовців **356**
5.2. Порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності **357**
5.3. Система дисциплінарних стягнень і принципи їх застосування **359**

Книга II
АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНЕ ПРАВО

Розділ 1
АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ВИД ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ **363**
1.1. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності **363**
1.2. Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності **366**
1.3. Принципи адміністративної відповідальності **369**
1.4. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху у разі їх фіксації працюючими в автоматичному режимі спеціальними технічними засобами **371**
1.5. Адміністративна відповідальність юридичних осіб **375**

Розділ 2
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ **379**
2.1. Поняття адміністративного правопорушення **379**

2.2. Ознаки адміністративного правопорушення **379**
2.3. Відмежування адміністративного правопорушення від кримінального правопорушення **381**
2.4. Відмежування адміністративного правопорушення від дисциплінарного правопорушення **384**

Розділ 3
ЮРИДИЧНИЙ СКЛАД АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ **387**
3.1. Поняття юридичного складу адміністративного правопорушення **387**
3.2. Види юридичних складів адміністративного правопорушення **387**
3.3. Структура юридичного складу адміністративного правопорушення **389**

Розділ 4
ЗАХОДИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ **397**
4.1. Поняття адміністративного стягнення **397**
4.2. Види адміністративних стягнень **397**
4.3. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх осіб за вчинення адміністративних правопорушень **403**
4.4. Загальні правила накладення адміністративних стягнень **405**

Розділ 5
ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ **409**
5.1. Поняття та особливості проваджень у справах про адміністративні правопорушення **409**
5.2. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення **410**
5.3. Докази у справах про адміністративні правопорушення **415**
5.5. Права та обов'язки осіб, які беруть участь у провадженні у справах про адміністративні правопорушення **416**

Глава III
АДМІНІСТРАТИВНА ЮСТИЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ПРАВ ОСОБИ (АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС)

Розділ 1
ЗАВДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА **423**
1.1. Завдання адміністративного судочинства **424**

Розділ 2
СИСТЕМА АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ **430**

Розділ 3
ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА **433**

Розділ 4
ЮРИСДИКЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ **442**

Розділ 5
АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОЗОВ І ВИМОГИ ДО НЬОГО (Звернення до адміністративного суду) **447**

Розділ 6
СПОСОБИ СУДОВОГО ЗАХИСТУ **457**

СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ **481**

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ **500**

ДОДАТОК **508**

ЮРКНИГА
від теорії до практики

Перейти на сайт →